bedømmelse, når denne træffer præjudiciel afgørelse[1].

3. Det europæiske økonomiske Fællesskab udgør en nyt folkeretligt system, til hvis fordel staterne, om end inden for begrænsede områder, har indskrænket deres suveræne rettigheder, og hvis retssubjekter ikke blot er medlemsstaterne men også disses statsborgere.

   Uafhængigt af medlemsstaternes lovgivning pålægger fællesskabsretten ikke blot private forpligtelser men skal også give dem rettigheder, som bliver en del af deres juridiske formue. Disse rettigheder opstår ikke blot, når de udtrykkeligt er indrømmet i traktaten, men også, når traktaten pålægger private såvel som medlemsstater og Fællesskabets institutioner entydige forpligtelser.

4. Den omstændighed, at traktaten i artiklerne 169 og 170 giver Kommissionen og medlemsstaterne mulighed for at anlægge sag ved Domstolen mod en stat, som ikke har opfyldt sine forpligtelser, fratager ikke private retten til i givet fald at gøre disse forpligtelser gældende for den nationale dommer.

5. Ifølge EØF-traktatens ånd, opbygning og indhold skal artikel 12 fortolkes således, at den har umiddelbar virkning og medfører individuelle rettigheder, som de nationale domsmyndigheder skal beskytte.

6. Det følger af indholdet og opbygningen af traktatens artikel 12, at man ved konstateringen af, om told og afgifter med tilsvarende virkning er blevet forhøjet under tilsidesættelse af det deri indeholdte forbud, skal tage hensyn til toldsatser og afgifter, der faktisk fandt anvendelse på tidspunktet for traktatens ikrafttræden[2].

7. Der er tale om en efter EØF-traktatens artikel 12 ulovlig forhøjelse, såfremt én og samme vare efter traktatens ikrafttræden pålægges en højere afgift, uanset om denne forhøjelse fremkommer ved en egentlig forhøjelse af toldsatsen eller ved en ændret opdeling af tariffen, hvorved varen henføres til en position med en højere afgift.

I sag 26/62

angående en anmodning, som i medfør af artikel 177, stk. 1, litra a og stk. 3 i traktaten om oprettelse af Det europæiske økonomiske Fællesskab af Tariefcommissie, en nederlandsk forvaltningsdomstol, der som sidste instans træffer afgørelse i skattesager, er indgivet til Domstolen for i den sag, der verserer for nævnte ret mellem

SELSKABET ALGEMENE TRANSPORT- EN EXPEDITIE ONDERNEMING VAN GEND & LOOS, med hovedsæde i Utrecht, repræsenteret af H. G. Stibbe og L. F. D. ter Kuile, begge advokater i Amsterdam, med valgt adresse ved Nederlandenes generalkonsulat i Luxembourg,

og

DEN NEDERLANDSKE FINANSFORVALTNING, repræsenteret af inspektøren for told- og forbrugsafgifter, med valgt adresse ved den nederlandske ambassade i Luxembourg, at opnå en præjudiciel afgørelse af følgende spørgsmål:

1 — Jf. sammendrag til dom 13/61, Sml. 1954—64, s. 293; org. ref. Rec. VIII, s. 94.
2 — Jf. sammendrag til dom 10/61, nr. 1, Sml. 1954—64, s. 287; org. ref. Rec. VIII, s. 5.

1. Om EØF-traktatens artikel 12 har national virkning, med andre ord om de retsundergivne i medfør af denne artikel kan påberåbe sig individuelle rettigheder, som dommeren skal beskytte;

2. i bekræftende fald om anvendelsen af en toldsats på 8 % ved den af sagsøgeren i hovedsagen foretagne import til Nederlandene af urinstofformaldehyd hidrørende fra Forbundsrepublikken Tyskland udgør en ulovlig forhøjelse efter EØF-traktatens artikel 12, eller om der i det foreliggende tilfælde kun har været tale om en rimelig ændring af den før 1. marts 1960 gældende toldsats, som, selv om den rent aritmetisk udgør en forhøjelse, ikke kan betragtes som forbudt efter artikel 12,

afsiger

DOMSTOLEN

sammensat af: præsidenten A. M. Donner, afdelingsformændene L. Delvaux og R. Rossi, dommerne O. Riese, Ch. L. Hammes (refererende), A. Trabucchi og R. Lecourt,

generaladvokat: K. Roemer
justitssekretær: A. Van Houtte

følgende

DOM

Præmisser

I — Vedrørende proceduren

Der er ikke rejst nogen indsigelse mod lovligheden af den procedure, hvorefter anmodningen i medfør af EØF-traktatens artikel 177 om en præjudiciel afgørelse er indgivet til Domstolen af Tariefcommissie, som er en ret i denne artikels forstand;

anmodningen giver heller ikke anledning til påtale ex officio i denne henseende.

II — Vedrørende det første spørgsmål

A — Domstolens kompetence

Den nederlandske og den belgiske regering bestrider Domstolens kompetence med den begrundelse, at det i det foreliggende tilfælde ikke drejer sig om en anmodning om

fortolkning men om anvendelse af traktaten inden for rammerne af den nederlandske forfatningsret;

især skulle Domstolen ikke være kompetent til at træffe afgørelse om, hvorvidt der i givet fald skal anerkendes en forrang for EØF-traktatens bestemmelser frem for den nederlandske lovgivning og andre overenskomster, der er afsluttet af Nederlandene og optaget i deres nationale ret; løsningen af et sådant problem skulle efter disse regeringers opfattelse henhøre under de nationale domsmyndigheders enekompetence med forbehold af et søgsmål på de i traktatens artikler 169 og 170 fastsatte betingelser;

i det foreliggende tilfælde har man imidlertid ikke henvendt sig til Domstolen, for at denne skal træffe afgørelse om traktatens anvendelse efter principperne i den nationale nederlandske ret, hvilket henhører under de nationale domsmyndigheders kompetence, men udelukkende ifølge traktatens artikel 177, litra a anmodet om en fortolkning af rækkevidden af denne traktats artikel 12 inden for fællesskabsrettens rammer og i henseende til dens virkning for den enkelte;

denne indsigelse er således ikke retligt begrundet;

den belgiske regering påberåber sig endvidere, at Domstolen ikke er kompetent, fordi det svar, som den kan give på Tariefcommissie's første spørgsmål, ikke er relevant for udfaldet af den for denne ret indbragte sag;

for at anerkende Domstolens kompetence i den foreliggende sag er det imidlertid nødvendigt og tilstrækkeligt, at det med tilstrækkelig klarhed fremgår, at det stillede spørgsmål angår en fortolkning af traktaten;

de overvejelser, som den nationale ret ved udvælgelsen af spørgsmålene kan have ladet sig lede af, og den relevans, som den tillægger dem inden for rammerne af en sag, der er forelagt den til påkendelse, er unddraget Domstolens bedømmelse;

spørgsmålene angår efter deres ordlyd fortolkning af traktaten;

de falder derfor ind under Domstolens kompetence;

denne indsigelse er derfor ikke begrundet.

B — Vedrørende realiteten

Tariefcommissie stiller i første række spørgsmålet, om traktatens artikel 12 har umiddelbar virkning i den nationale ret, således at medlemsstaternes statsborgere i medfør af denne artikel kan påberåbe sig rettigheder, som skal beskyttes af den nationale dommer;

ved undersøgelsen af, om en international traktat har en sådan rækkevidde, må man tage traktatens ånd, opbygning og ordlyd i betragtning;

målet for EØF-traktaten, at oprette et fællesmarked, hvis funktion direkte berører de retsundergivne i Fællesskabet, indebærer, at denne traktat udgør mere end en aftale, som blot skaber gensidige forpligtelser mellem de kontraherende stater;

denne opfattelse bekræftes ved traktatens præambel, som ikke blot omtaler regeringerne men også befolkningerne, og på mere konkret måde ved oprettelsen af organer, som har fået overdraget suveræne rettigheder, hvis udøvelse berører såvel medlemsstaterne som disses borgere;

det skal i øvrigt bemærkes, at statsborgerne i de i Fællesskabet forenede stater gennem Europa-Parlamentet og Det økonomiske og sociale Udvalg skal bidrage til dette Fællesskabs funktion;

endvidere bekræfter den opgave, som er pålagt Domstolen i henhold til artikel 177, og som tjener til at sikre en ensartet fortolkning af traktaten ved de nationale retter, at staterne har anerkendt, at fællesskabsretten har en gyldighed, som deres statsborgere kan påberåbe sig for disse retter;

heraf må man drage den slutning, at Fællesskabet udgør et nyt folkeretligt system, til hvis fordel staterne, om end inden for begrænsede områder, har indskrænket deres suveræne rettigheder, og hvis retssubjekter ikke blot er medlemsstaterne men også disses statsborgere;

uafhængigt af medlemsstaternes lovgivning pålægger fællesskabsretten derfor ikke blot private forpligtelser, men den skal også give dem rettigheder, som bliver en del af deres juridiske formue;

disse rettigheder opstår ikke blot, når de udtrykkeligt er indrømmet i traktaten, men også, når traktaten pålægger private såvel som medlemsstater og Fællesskabets institutioner entydige forpligtelser;

under hensyntagen til traktatens opbygning på området for told og afgifter med tilsvarende virkning skal det understreges, at artikel 9, hvorefter Fællesskabets grundlag er en toldunion, som den vigtigste forskrift indeholder forbudet mod told og afgifter;

denne bestemmelse findes i indledningen til den del af traktaten, som nærmere fastlægger »Fællesskabets grundlag«; den anvendes og belyses i artikel 12;

artikel 12 indeholder et klart og ubetinget forbud, som ikke er en pligt til at handle men til at undlade;

ydermere knytter der sig ikke til denne forpligtelse noget forbehold fra staternes side om, at dens gennemførelse skal være afhængig af vedtagelsen af en udtrykkelig national retsforskrift;

selve dette forbuds karakter gør det særdeles velegnet til at skabe umiddelbare virkninger i de retlige relationer mellem medlemsstaterne og deres retsundergivne;

gennemførelsen af artikel 12 kræver ikke, at staterne vedtager nogen lovgivning;

den omstændighed, at det i henhold til denne artikel er medlemsstaterne, der er pligtsubjekter for nævnte undladelsesforpligtelse, medfører ikke, at deres statsborgere ikke kan drage fordel af den;

den på traktatens artikler 169 og 170 støttede indsigelse, som er gjort gældende af de tre regeringer, der i deres indlæg har fremsat bemærkninger for Domstolen, er i øvrigt ugrundet;

den omstændighed, at traktaten i de nævnte bestemmelser giver Kommissionen og medlemsstaterne mulighed for at indstævne en stat, som ikke har opfyldt sine forpligtelser, for Domstolen, indebærer ikke, at det skulle være umuligt for private i givet fald at gøre disse forpligtelser gældende for den nationale dommer, lige så lidt som den omstændighed, at traktaten giver Kommissionen midler til at sikre overholdelsen af de forpligtelser, der er pålagt de traktatundergivne, udelukker muligheden for i sager mellem private for den nationale dommer at påberåbe sig krænkelsen af disse forpligtelser;

hvis garantierne mod medlemsstaternes overtrædelse af artikel 12 alene begrænses til procedurerne i artiklerne 169 og 170, vil dette udelukke enhver umiddelbar beskyttelse af deres statsborgeres individuelle rettigheder;

der er en risiko for, at anvendelsen af disse artikler bliver virkningsløse, såfremt den skal afhænge af gennemførelsen af en national beslutning, som tilsidesætter traktatens forskrifter;

agtpågivenheden hos de private, som er interesserede i at beskytte deres rettigheder, medfører en effektiv kontrol, der supplerer den kontrol, som det i artiklerne 169 og 170 overlades til Kommissionen og medlemsstaterne at drage omsorg for.

det følger af de forudgående overvejelser, at artikel 12 ifølge traktatens ånd, opbygning og indhold skal fortolkes således, at den har umiddelbar virkning og medfører individuelle rettigheder, som de nationale domsmyndigheder skal beskytte.

III — Vedrørende det andet spørgsmål

A — Domstolens kompetence

Ifølge de bemærkninger, den belgiske og nederlandske regering har fremsat, synes formuleringen af dette spørgsmål at kræve, at Domstolen ved dets løsning foretager en undersøgelse af den toldmæssige betegnelse af urinstofformaldehyd, som er importeret til Nederlandene, idet denne bedømmes forskelligt af Van Gend & Loos og inspektøren for told og forbrugsafgifter i Zaandam i relation til »Tariefbesluit« af 1947;

denne problemstilling indebærer efter regeringernes opfattelse ikke en fortolkning af traktaten men angår et tilfælde af anvendelse af den nederlandske toldlovgivning på tariferingen af aminoplast, hvilket falder uden for den kompetence, der ved artikel 177, litra a er tillagt Fællesskabets Domstol;

Domstolen skulle derfor være inkompetent til at tage stilling til Tariefcommissie's anmodning;

den virkelige betydning af Tariefcommissie's spørgsmål er imidlertid, om en effektiv forøgelse af tolden på en bestemt vare retligt strider mod forbudet i traktatens artikel 12, når den ikke er en følge af en tarifforhøjelse men af en ny indplacering af varen efter en ændring af dens toldmæssige betegnelse;

under denne synsvinkel angår spørgsmålet fortolkning af denne traktatbestemmelse og særlig af den rækkevidde, der skal tillægges begrebet, de ved traktatens ikraftsættelse anvendte toldsatser;

Domstolen er derfor kompetent til at besvare spørgsmålet.

B — Vedrørende realiteten

Det følger af indholdet og opbygningen af traktatens artikel 12, at man ved konstateringen af, om told og afgifter med tilsvarende virkning er blevet forhøjet under tilsidesættelse af det deri indeholdte forbud, skal tage hensyn til de toldsatser og afgifter, der faktisk fandt anvendelse på tidspunktet for traktatens ikrafttræden;

en sådan i forhold til forbudet i artikel 12 ulovlig forhøjelse kan lige så vel fremkomme ved en ændret opdeling af tariffen, hvorved varen henføres til en position med en højere afgift, som ved en egentlig forhøjelse af toldsatsen;

når det står fast, at en vare i en medlemsstat er blevet pålagt en højere sats efter traktatens ikrafttræden, er det underordnet på hvilken måde toldforhøjelsen har fundet sted;

anvendelsen af artikel 12 hører ifølge ovenstående fortolkning ind under den nationale dommers kompetence; denne skal undersøge, om den toldpligtige vare, i det foreliggende tilfælde urinstofformaldehyd hidrørende fra Forbundsrepublikken Tyskland, ved toldmæssige foranstaltninger, som er blevet sat i kraft i Nederlandene, er blevet pålagt en importtold, som er højere end den, der hvilede på varen den 1. januar 1958;

Domstolen er ikke kompetent til på dette punkt at prøve rigtigheden af de modstridende erklæringer, som er blevet forelagt den under sagen, men skal overlade dette til de nationale instansers bedømmelse.

På grundlag af disse præmisser,

kender

DOMSTOLEN

vedrørende den anmodning om en præjudiciel afgørelse, der er forelagt den af Tarifcommissie ved kendelse af 16. august 1962, for ret:

1. **Artikel 12 i traktaten om oprettelse af Det europæiske økonomiske Fællesskab har umiddelbar virkning og medfører individuelle rettigheder for de retsundergivne, som de nationale domsmyndigheder skal beskytte.**

2. **Ved konstateringen af, om told eller afgifter med tilsvarende virkning er blevet forhøjet under tilsidesættelse af forbudet i artikel 12, skal der tages hensyn til de toldsatser og afgifter, der faktisk fandt anvendelse i den omhandlede medlemsstat på tidspunktet for traktatens ikrafttræden;**

   en sådan forhøjelse kan lige så vel ske ved en ændret opdeling af tariffen, hvorved varen henføres til en position med en højere afgift, som ved en forhøjelse af den anvendte toldsats.

Afsagt i offentligt retsmøde i Luxembourg den 5. februar 1963.

A. Van Houtte
Justitssekretær

A. M. Donner
Præsident